

Å lede en PALS-skole: Skolelederens rolle

Arild Sandvik
Rektor Harestua skole

22.09.2010

Nord for Oslo

Hvem er jeg og hvorfor står jeg her?

- Rektor på Harestua skole – Oppland
- PALS på b-trinnet siden 2002 (pilot)
- PALS på u-trinnet siden 2003
- Masterstudent med PALS som tema. Nysgjerrig på implementering

Min PALS-historie

Mitt mandat i dag:

Hvordan lede personalgruppen ved en PALS-skole for å sikre god implementering, framdrift og vedlikehold?
 Hvilke rammer, rutiner, planer og ressurser er nødvendige?
 Se sammenhenger og helhet
 Få dere til å senke skuldre!!

Hvorfor PALS?

- Eleven får være i sentrum
- Bygger på prinsippet om vi-skolen
- Systemarbeid der alle parter i skolen er involvert
- Skoletiltakene bygger på data, ikke på følelser og gjetting
- Verktøyene i PALS gir lærerne trygghet
- Bedrer læringsmiljøet
- "Produksjonen øker"
- Kostnadseffektive tiltak
- Fornøyde elever og voksne

Formålsparagrafen

- Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, **opne dører mot verda og framtida** og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring. Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som **respekt for menneskeverdet** og **naturen**, på åndsfridom, **nestekjærleik**, **tilgjøving**, likeverd og solidaritet, verdier som og kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og **vise respekt for den enkelte si overtøding**. Ho skal fremje **demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte**.

Elevane og lærlingane skal **utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistrere liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet**. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og **utforskartrøng**.

Elevane og lærlingane skal **lære å tenkje kritisk og handle etisk** og **miljøbevisst**. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og **lærelyst**. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

SAMMENSETNING AV PALS-TEAM

Lærere og assistenter med

- Interesse
- Kunnskap
- Egnethet
- Legitimitet

PPT

FORELDRE

+ ta med elevrådet på noe

Rektor må være med

Tidsressurs

- Ingen i skolens ledelse har øremerket tid til å jobbe med PALS
- To lærere har en time hver (+seniortid)
- Bruker noe tid på SNAP (1t/u)

PALSMØTE 1 Gunnar og jeg

- » Hva sier SWIS?
- » Hvor er vi på årshjulet?
- » Hvem trenger støtte?
- » Har vi noe å feire?
- » Lage agenda for neste møte med PALS-teamet og med personalet
- » 30 min

PALS-møte 2 PALS-teamet + andre

- Arbeidsmøte
- Hvem gjør hva
- Utarbeide individuelle støtte-planer?
- Vi diskuterer aldri kollegaer, men har fokus på atferden til eleven "Petter har mange registreringer om dagen. Hva kan vi gjøre sammen for å gi ham en bedre skolehverdag?"
- Inviter læreren med på møte
- Evt. veiledning er rektors oppgave. Ikke teamet

PALS-møte 3

Hele personalet på skolen

- "Leksehøring" i forhold til årsplanen
 - Noen som har gjort noe lurt
 - Repetere
 - Swis
 - Gule elever , røde elever vi har fokus på
-
- Fra 10 min til 60 min, men hver uke

Fundamentet

ANSVAR

- Gjøre avtalte og pålagte oppgaver, være samarbeidsvillig og lojal
- Ta opp ting i riktig forum, med rett person og være løsningsorientert
- møte til avtalt tid (møter, inspeksjon og timer)
- sette seg inn i nye oppgaver, holde seg oppdatert faglig og på it's learning
- bidra til arbeidsro og -miljø
- inkludere og ta vare på hverandre og gjerne trå til uoppfordret
- være positiv (spre godt humør)

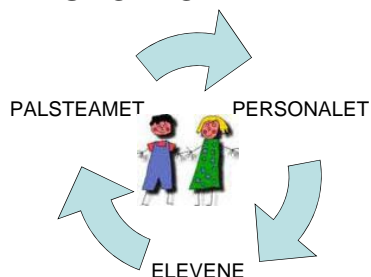
RESPEKT

- være lojal overfor felles avgjørelser
- gi tydelig informasjon – forutsigbarhet
- holde avtaler og felles regler (for eksempel hvordan vi har det i fellesrommene (rydding, arbeidsro) ol)
- bli tatt med på råd når det gjelder din situasjon
- være forberedt og møte presis
- vise toleranse og verdsette forskjellighet og være aksepterende overfor forskjellige yrkesgruppe
- se og fremheve det positive i de andre, rose og gi direkte tilbakemeldinger og kunne si unnskyld
- være bevisst på å gjøre jobben slik at det ikke går ut over
- lytte, respondere og godta andres løsninger/meninger

Trygghet

- følge regler og avtaler og være presis
- være positiv og løsningsorientert og ha godt humør
- behandle alle med respekt og akseptere at vi er forskjellige ved å vise raushet og romslighet
- være hjelpsom, samarbeidsvillig og dele kunnskap og goder
- være lojal og til å stole på
- være forutsigbar
- gi tydelig informasjon
- være faglig dyktig

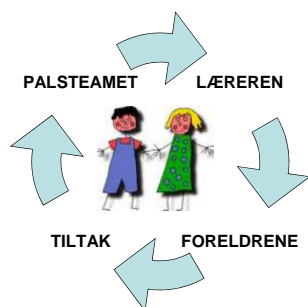
Organisering av arbeidet: SKOLEOMFATTENDE

HØST 2010

UKE	FERDIGHET	ARENA, B, SK
33	Ta vare på utstyr og inventar.	Klasserom
34	Bær ballen.	Gangen
35	Følg beskjeder fra voksne som har inspeksjon.	Skolegård
36	Ha med deg det du trenger til timene	Spesialrom
37	Gå tilbake til klasserommet ditt når du har fått det du skal ha.	Melkesalget
38	Møt presis.	Klasserom
39	Åpne dører forsiktig.	Gangen
41	Om du kan, gå på toalettet i friminuttet.	Toalett
42	Hold din plass i køen.	Melkesalget

Individuelt nivå

1. Jeg skal høre etter og følge beskjeder

2. Jeg skal rekke opp hånden når jeg vil si noe eller trenger hjelp

3. Jeg skal komme tidsnok til timen

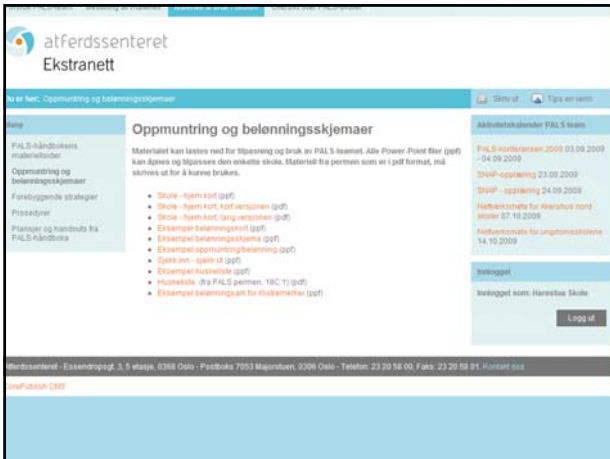
4. Jeg skal vente på min tur

Rektors rolle

- Avklar din rolle!!!!!!!
- Vær bevisst og reflektert i forhold til sitt eget elevsyn i formidling og i praksis
- Være bevisst skolens mandat
- Være tro mot valget om å bli en PALS-skole
- Kjenne PALS-permen og bruke den, gang på gang

<http://www.atferdssenteret.no/forside-pals-team/category451.html>

PALS-rektoren

- Finn din måte å være PALS-mentor på!
- Bestem deg for på hvilke arenaer og agendaer ønsker du å være synlig?

- Dette handler i stor grad om deg!!

I hverdagen

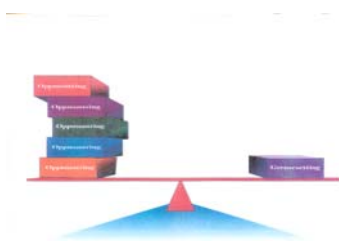
- Jeg forventer at læreren er opptatt av å bygge relasjoner
- Jeg forventer god klasseromsledelse
- Jeg forventer at læreren bruker tilsynstida godt
- Jeg forventer at læreren har planer for timen
- Jeg forventer at læreren jobber for å ta eleven i å gjøre det vi forventer
- Jeg forventer at læreren kan regulere egne følelser
- Jeg forventer at læreren har gode systemer og orden
- Jeg forventer at læreren kan kommunisere med foreldrene
- Etc.....

I den samme hverdagen er jeg opptatt av

- Å bygge relasjoner med elevene og de ansatte
- Å være forberedt til alle møter
- Lede møtene og tida godt
- Å være god på problemløsing
- Å ha gode systemer
- Og gode beskjeder
- Etc....

ANSVAR – TRYGGHET - RESPEKT

5:1

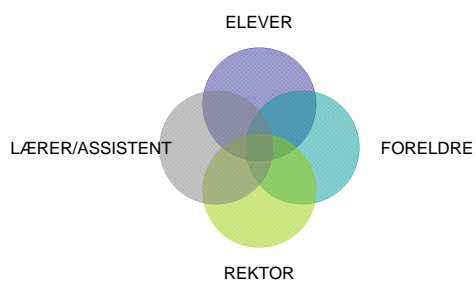

Wall, B.P. Consulting

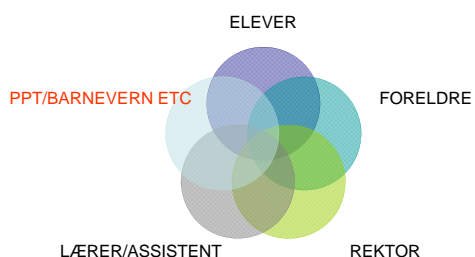
Nye styringsverktøy

- Grønn, gul og rød
 - Økonomi
 - Medarbeiderundersøkelsen
 - Elevundersøkelsen
 - SFO-bruker undersøkelser
 - Nasjonal prøver
 - Kartleggingsprøver
 - SWIS

Å snakke samme språk

Å snakke samme språk 2

Vedlikehold etter 8 år

- Vi kjenner verktøyene, men trenger å øve
- Bruk at SWIS og andre data i utviklingsarbeid
- På elevenes ukeplan hver uke
- På lærernes møteagenda hver uke

Elever med større problematferd fra 06 - 09

-	06/07	07/08	08/09
Elever med 0 eller 1 hendelsesrapport	84.62 %	90.37 %	91.12 %
Elever med 2-5 hendelsesrapporter	10.86 %	6.88 %	7.01 %
Elever med 6+ hendelsesrapporter	4.52 %	2.75 %	1.87 %
Elever med 9+ hendelsesrapporter	2.26 %	1.38 %	0.93 %

Implementering

- Veiledning!!!!!! Coaching
- Delta på de ulike PALS-arenar
- Delta på nettverksmøter
- Delta på veiledning fra eksterne
- Delta i erfaringsutveksling
- Del med andre skoleledere
- Delta på konferansen

Implementering 2

Våge å stå oppreist:

Hvordan kan vi bruke så mye tid på et atferdsprogram når vi har så mange faglige krav i skolen?

Hvordan skal jeg få tid til å følge opp med registreringer, møter etc?

Vis hva vi får til gjennom data og gode fortellinger!!

Oppførsel må læres **minst** like grundig som akademiske ferdigheter (dette må du tro på)

Vedlikehold

- Ta imot besøk. Dra til andre PALS-skoler
- Jeg tror at PALS er avhengig av et nettverk og (ekstern) veiledning som påser at vi holder kursen

Implementering

Møter (mitt innsatsområde i år):

- Ha agenda
- Sorter sakene i informasjon og vedtak
- Hvem leder møtet, hvem skriver referat og hvem er "viddevakt" ?
- Evt.saker er unntak. La lærerne melde inn saker de ønsker opp. De må forberede seg. Ha et mål for tidsbruken
- Ønsker du "kosemøter", så inviter til det!!

Erfaringer med PALS

• Elevsyn	• Blidere unger
• Læringssyn	• Tryggere voksne
• Felles plattform	• Mindre uro
• Felles språk	• Mindre hærverk
– I kollegiet	• Mindre stress
– I klasserommet	• Skolen fremtrer tydeligere!
• Mange nye verktøy	
• Bevisstgjøring i voksenmiljøet	
• Mer tid.....	

Hvor er Harestua skole om 5 år?

ØKONOMI

- Erstatning for noe annet
- Mange av verktøyene i PALS er lavkostnadstiltak
- PALS handler også om hvordan vi bruker tida vår?

Hvorfor er skoleledelsens deltakelse viktig?

(Kincaid & Polland-Sage)

- Rektorer og (skole)ledere setter standarden
- Involvering fra skoleledelsen og aktive PALS-team er sett på som de viktigste suksessfaktorene i PALS
- Er ikke lederen med, er det ingen vits i å forsette
- Hvordan har du tenkt å gjøre dette?

Vedlikehold

- Bruk data (treningssak)
 - Skaper trygghet
 - Øker motivasjonen
 - Gir innsikt
 - Plottes inn hver da/min. 1x uk
 - Er et godt refleksjonsutgangspunkt. Stemmer data med den virkeligheten vi kjenner til?
 - På sikt: Se atferden og akademisk utvikling sammen (JW)

Vedlikehold

Vær godt kjent med og øv på

FLYTSKJEMA:

- Problematferd
- Trygghetsplan

Problematferd

Dette er viktig at du er god på:

- Håndtering av problematferd
- Håndtering av den vanskelige samtalen
 - Med eleven
 - Med foresatte

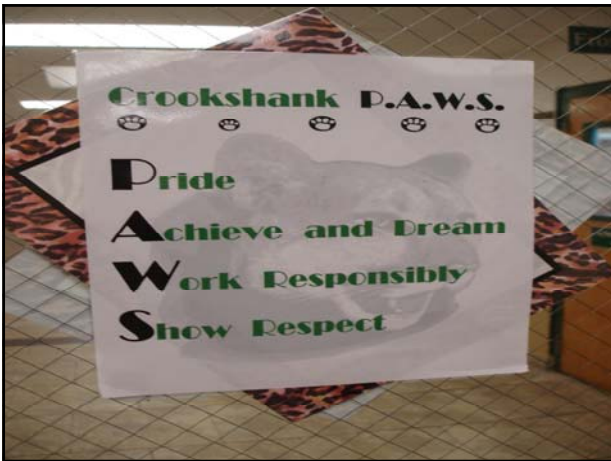
ØV!

GJØR PALS SYNLIG

- BRA-kort
- Postere
- Klistermerker
- Ord- og vendinger
- Skolens hjemmeside
- Etc

– Husk å skifte ut utstillingen...

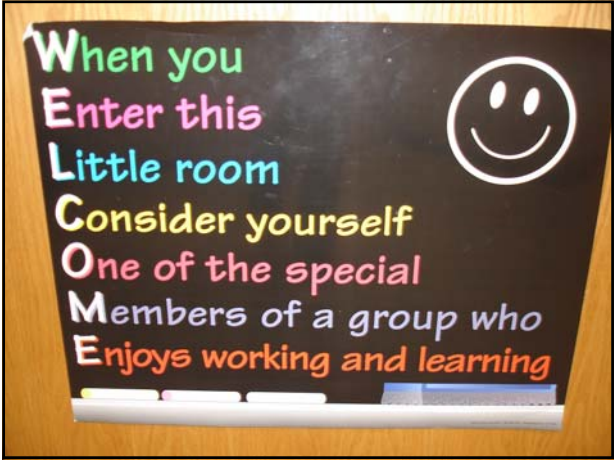

Den gode start og avslutning på økta

Starten på økta:	Slutten på økta	Første og siste økt
1. Alle møter presis 2. Alle sitter på sin plass 3. Alle stiller med riktig utstyr 4. Vi hilser hyggelig på hverandre ☺ 5. Opprop og sjekk av utstyr 6. Lærer sier hva som skal skje i økta	1. Økta kokes!!! (Hva har vi lært??) 2. De 5 siste minutter ryddes pulten og klasserom 3. Tavla pusses 4. Lærer avslutter økten og sier hva som skjer i neste økt 5. Klasserom luftes og låses	1. Til første økt står alle ved pulten 2. Vi hilser hyggelig på hverandre ☺ 3. Lærer forteller hva som skal skje for klassen i løpet av dagen 4. Etter siste økt settes stoen på pulten 5. Alle står ved pulten 6. Lærer forteller om neste dag 7. Vi ønsker hverandre en god ettermiddag ☺

Utfordringer

- Overordnet ledelse i kommunen
- Gode nok tiltak for de røde elevene
- Tankegodset er ikke etablert i barnevernet og i pp-tjenesten

Are we doing

**what we say
we're doing ?**
